

Sommar?!

Svensk Familjeterapi

Nr 2, 2017 årgång 28
Issn 100-3421
Utges av Svenska Föreningen
för Familjeterapi (SFFT)

Redaktör:

Anita Blom af Ekenstam,

Redaktör/layout:

Mårten af Ekenstam

Adress: Ringvägen 47b,

181 51 Lidingö

Mail: sftred@telia.com

SFFT:s styrelse 2016-17

Charlotta Westberg,

ordförande

Ronny Axelsson, kassör

Jörgen Gunnarson,

sekreterare

Ann-Helene Nilsson,

ledamot

Susan Hanshoff, ledamot

Lena Lang, ledamot

Kerstin Lodén

Gustafson, ledamot

Ulrica Holmbom,

ledamot

Ingegerd Wirtberg,

vetenskaplig sekreterare

www.sfft.se

Ordförandeord

Våren är alltid en hektisk tid då allt verkar hända, så även inom sfft. Arbetsgruppen som tillsattes för att skriva remissvar till Socialstyrelsens förslag för behandling av depression och ångest har arbetat frenetiskt och skrivit ihop ett mycket bra svar som går att läsa på vår hemsida. I remissvaret finns också forskningsreferenser som kan vara bra att ha även i andra sammanhang, så gå in och kika. Och stort tack till arbetsgruppen för ert storartade arbete!

Och ingen av oss har undgått terrordådet på Drottninggatan fredagseftermiddagen den sjunde april som fick följderna och satte spår i många. Riksstyrelsen skulle haft möte i Stockholm 8-9 april. Några hade redan anlänt på fredagen, någon hamnade i kaoset på Centralen, någon blev ”inläst” i sin föreläsningssal under flera timmar, flera av oss andra fick våra tåg inställda och vi hade familjer som inte ville att vi skulle resa iväg. Det blev tydligt vilka orons och rädsans ringar på vattnet som spreds och som kom att påverka även oss som inte råkade befinna oss på Drottninggatan den eftermiddagen men det blev också tydligt hur bra Sverige mobiliserade sig efter terrordådet och hindrade de oroliga och rädda ringarna att fortsätta sin spridning. Riksstyrelsen fick dessutom prova det längsta skype-möte som jag har varit med om! Fyra timmar med avbrott för lunch men det gick bra ändå. Den lilla spillra av styrelsemedlemmar som redan befann sig i Stockholm satt tillsammans och bidrog till gruppgemenskapen medan vi andra satt utspridda över landet.

Vi kunde konstatera att kongressen på Island hade nått ”break even” det vill säga, tillräckligt många var anmälda för att kongressen skulle gå ihop ekonomiskt och för oss som varit med och anordnat kongresser så vet vi hur skön den känslan är när man nått ”break even”, ofta en djup lättnadens suck!

Vi är flera från Sverige som ska till Island vilket är jätteroligt.

Vi kunde också konstatera att FTF-Norr och Stockholmsföreningen jobbar på med vetenskapligt symposium i höst och kongress nästa höst och att arbetet rullar på bra. Om Umeås vetenskapliga symposium går det att läsa mer i detta nummer.

Det är också dags att nominera årets familjeterapeut! Om detta står det också mer i detta nummer och det finns ett formulär på hemsidan där också kriterierna framgår.

Anita och Mårten som varit SFTs redaktion sedan många år och gett oss många innehållsrika och läsvärda tidningar har meddelat att de kommer att dra sig tillbaka och lämna över redaktionsarbetet till nästkommande. Det här blir deras sista nummer. Sfft har en pågående arbetsgrupp som efter en viss chockfas och reaktionsfas nu befinner sig i bearbetningsfas och jobbar med hur ett fortsatt redaktionsarbete skulle kunna se ut och om det arbetet står också att läsa i detta nummer och på hemsidan. Vi tackar Anita och Mårten för allt det fina och engagerade arbete de lagt ner genom åren!

Så slutligen, efter en ovanligt kall vår så är värmen äntligen på ingång. Det här numret är det sista innan sommaren så styrelsen passar på att önska er alla en riktigt skön sommar!!

Charlotta Westberg

Årets familjeterapeut?

Dags att nominera!

Vem tycker du har gjort sig förtjänt av årets utmärkelse?

Förra året var det Björn Holmberg, som utsågs på symposiet i Karlstad med motiveringen: *"I en värld som alltmer präglas av ett främlingsskapande och individualistiskt synsätt på människan, representerar Björn Holmberg det absolut motsatta. Genom sitt engagemang för familjeterapins utveckling, det långsiktiga arbetet som föreläsare, handledare och psykoterapeut, förmedlar Björn betydelsen av ett systematiskt och samforskande förhållningssätt...."*

SFFT:s medlemmar nominerar och styrelsen utser någon eller några som gjort något speciellt inom familjeterapin i Sverige under det kalenderår som föregår det vetenskapliga symposiet i Umeå. Det kan vara ett projekt, en utvärdering, forskning, en intressant bok – kort sagt allt som kan vara av intresse inom familjeterapifältet.

Utmärkelsen är förenat med ett diplom och uppmärksammas på det vetenskapliga symposiet.

Blankett finns på www.sfft.se/ Årets familjeterapeut!

Vi vill ha din nominering senast 20 augusti 2017, skicka till

ulricaholmbom@gmail.com.

Medlem i Sveriges Familjeterapi Förening - SFFT blir du automatiskt genom att gå med i en regional förening. Alla föreningarna finns presenterade på SFFT:s hemsida, www.sfft.se, under rubriken regioner. Här följer också en lista på kontaktpersoner för de olika regionala föreningarna.

Norr: Liz Bertholdsson, liz.kjell@tele2.se

Mitt-Sverige: www.ffmitt.com Johanna Öhrnell johannaohrnell@gmail.com

Telefon arb: 063-150 250

Dalarna: Ulla Hedman ulla.hedman@existensia.se

Västra Sverige: Ilze Norman ilze.norman@alingsas.se

Telefon: 0322-15401, 0733-963300

Södra Sverige: Ulf Korman ulfkorman@comhem.se

FTF-Sydost: Eva Sjökvist evasjokvist14@gmail.com

Famös, mellersta och östra Sverige: www.famos.se Annika Daveby-Karlquist annika.dk@me.com

Stockholm: Susan Hanshoff susan.hanshoff@telia.com

Åland: Crister Eriksson cristere@aland.net

Det är till din regionala förening du vänder dig med namn- och adressändringar.

Hej då från redaktionen!

Vi tar inte bara sommarlov den här gången utan tänkte faktiskt avsluta vårt uppdrag som redaktörer för SFT. Det börjar bli dags, 2004 tog vi över efter Ulrik Molin och sedan dess har det gått 13 år och blivit 53 nummer av tidningen.

Vårt mål har varit att SFT ska komma fyra gånger per år, regelbundet som en klocka och med samma sidantal varje gång.

Vi har velat att det ska vara en tidning för medlemmar skriven av medlemmar, en tidning som förmedlar det som händer i vår vardag när vi tänker, arbetar, möter människor och när vi sammanstrålar på våra konferenser. Så har det blivit.

Så ett stort tack till er alla som har varit med genom åren och hjälpt till att uppfylla det målet.

Redaktörskapet har varit en fantastisk möjlighet att lära känna och hålla kontakt med familjeterapeuter i både Sverige och övriga världen. Vi önskar SFT och den nya redaktionsformen lycka till i framtiden!

Anita & Mårten

SFT:s framtid

Redaktörerna för vår medlemstidning SFT, Anita Blom af Ekenstam och Mårten af Ekenstam, har aviserat att de vill avsluta sitt uppdrag. Anita och Mårten kommer att redigera sitt sista nummer av SFT nu under våren 2017, detta nummer är det du läser nu.

Styrelsen för SFFT har utsett en liten arbetsgrupp som arbetar med hur vi kan skapa en angelägen och modern medlemstidning så kostnadseffektivt som möjligt. Arbetsgruppen arbetar både med att hitta en ny redaktion samt titta på alternativa utgivningsformer. Vår förhoppning är att vi i början av 2018

har en redaktion som är intresserade av och beredda att ta på sig ett redaktionellt ansvar för vår framtida medlemstidning. Hösten 2017 kommer att vara en övergångsperiod då vi vill pröva formen för en nättidning. Information om SFT kommer vi att ge via hemsidan.

Vi i styrelsen för SFFT är tacksamma för det engagemang och gedigna arbete som Anita och Mårten har lagt ned på vår medlemstidning SFT. Vi önskar dem lycka till med framtida projekt.

Styrelsen och arbetsgruppen tar gärna emot tips, idéer och andra reflektioner kring medlemstidningens framtida form. Vänd er gärna till er lokala förening eller någon i sfft:s styrelse.

Åsa Kvarnbrink (Umeå), ledamot. Ulrica Holmbom, (Skellefteå) kassör och vår representant i riksstyrelsen. Margareta Wikström, (Luleå) ledamot. Carin Lindgren, (Skellefteå) sekreterare, Susann Rosenquist, (Umeå) ledamot. Liz Bertholdsson, (Skellefteå) ordförande. Harlene Anderson (höll workshop 17 okt 2016). Lena Häggström, (Umeå) ledamot. Saknas på bilden gör Anne Koskenniemi, (Luleå) ledamot.

Familjeterapiföreningen Norr – FTFNorr – välkomnar till Vetenskapligt symposium i Umeå 5–6 oktober 2017 – till att mötas, inspireras och få nya kunskaper *Familj – Dialog – Samspel*

Program, torsdag 5 oktober

- 13:00–13:15 Invigning och öppnande av vetenskapligt symposium
- 13:15–14:30 **Lennart Nygren/Evelyn Khoo:** *Vad betyder "familj" för socialarbetare i olika delar av världen? En internationell jämförande studie om att arbeta med familjer med komplexa behov*
- 14:30–15:00 Eftermiddagsfika
- 15:00–15:55 **Linda Arnell:** *Våldets (dys)funktion*
- 16:05–17:00 **Karina Nygren:** *Pappans roll när det finns oro för att barn far illa – en internationell jämförelse*

Program, fredag 6 oktober

- 08:30–09:45 **Ahmet Gümüscü:** *Familjen som klient i socialtjänsten*
- 09:45–10:15 Förmiddagsfika
- 10:15–11:30 **Britta Sundberg:** *MIM/Theraplay, metodbeskrivning och forskning*
- 11:30–12:00 Avslutning

Lokal: Umeå Folkets Hus, Skolgatan 59, Umeå

Kostnad: 1 500 kr icke medlem, 1 200 kr medlem, 750 kr student/pensionär

Anmälan senast 2017-08-20 (anmälningslänken finns på hemsidan)

- Symposiet genomförs i samarbete med Institutionen för socialt arbete vid Umeå universitet
- Sammanfattningar av föredragen (abstracts) återfinns på hemsidan, www.sfft.se

UMEÅ
UNIVERSITET

VETTRE 2017

“

**30-50 PROCENT
AV PERSONER SOM
HAR EN KROPPSLIG
SJUKDOM HAR ÄVEN
PSYKISKT LIDANDE SOM
INVERKAR NEGATIVT
PÅ UTVECKLINGEN
OCH FÖRLOPPET**

“

Den 9-10 februari detta år samlades 130 deltagare/familjeterapeuter till Norsk Förenings For familierterapi årskonferens, som traditionsenligt hölls i Asker, Vetre.

Årskonferensen är samtidigt ett tvådagars seminarium med workshops och huvudanförare.

Temat i år var ”Familjeterapi i en ny tid- konsten att mötas med underrubriken ”Om psykiatri, diagnoser och systemiskt arbete”.

Huvudföreläsare var den för svenska familjeterapeuter välbekante Johan Sundelin och den kanske mindre kände Tor-Johan Ekland. Förutom dessa två, även tio workshop-presentationer.

Den norska familjeterapiföreningen har 1080 medlemmar och verksamhetsberättelsen tyder på en aktiv och mångsidig förening för familjeterapeuter. Generalförsamlingen som hölls efter ordinarie vetenskapligt program på torsdagen valde en ny leder(ordförande) nämligen Kristin S Breda som efterträder Pelle Slagsvold. I norska föreningen sitter medlemmar i styrelsen på en begränsad tid.

I diskussionen på årskonferensen efterlystes mera samarbete med de nordiska familjeterapiföreningarna, kanske något att ta till sig. Det beslutades även att nästa årskonferens ska hållas i Trondheim efter många år i Vetre.

Johan Sundelins plenumsföredrag handlade om ”Familjeterapeutiskt arbete i ett diagnostiskt kontext”. Sundelin lade upp sitt föredrag utifrån följande teman:

**En medicinsk/diagnostisk kontext,
Familjeterapi i en sådan kontext,
Fördjupat och vidgat kunskapsunderlag för familjeterapi,**

**Evidens för familjeterapi och evidensbegreppet,
Konsekvenser i praxis.**

Sundelin menar att utmärkande för en medicinsk diagnostisk kontext är att den är en tvärvetenskaplig sjukvårdsproduktion, en expertmiljö som vet, som sätter fokus på brister och svagheter, ger generaliserande lösningar, har en tendens till objektifiering av patienten, en tendens till statistiskt berättande och är passiviserande.

Familjeterapins motkraft är att den framhärskar i processutrymmet, den har kunskap om hur psykiatriska diagnostiska system är uppbyggda, den har kunskap om när i lidandeprocessen patienten får den första kontakten. Betoning av arbetsalliansen, patientens statiska berättelse ersätts av en utvecklingsgenererande berättelse. Symtom är en kommunikativ ”mismatch” på djupare nivå. Familjeterapi kan skapa en utvidgad dynamisk berättelse.

Johan Sundelin tar upp vad som kännetecknar effektiv psykoterapi (enligt Frank & Frank 1991).

En emotionellt laddad förtroendefull relation till en hjälpare

Ett helande sammanhang

En ritual eller procedur som innebär ett aktivt deltagande från både patient och terapeut och där båda tror på att det är vägen/medlet för att återställa patientens hälsa

Ett rationellt begreppsmässigt schema som erbjuder en möjlig förklaring till patientens symptom och som föreskriver en ritual eller en procedur för att upplösa dem

En intressant men kortfattad modell för allians i terapeutiskt familjearbete är den så kallade Pinsofs modell som Sundelin också presenterade. En allians med individens subsystem, med hela familjen och mellan familjemedlemmarna och en allians angående uppgifter, mål och känslomässig kontakt.

Sundelin fortsätter att beskriva olika metoder och modeller, speciellt från BUP:s verksamheter, och varvar med videoinslag med honom själv som föreläsare.

Sundelin går även igenom evidensbegreppet, nyttan av familjeterapi och praktiska konsekvenser av ett väl genomfört familjeterapeutiskt arbete. Kanske inte så mycket nytt men upprepning är kunskapens moder.

Den andre plenumföreläsaren var Tor-Johan Ekeland vars tema var "Terapi i ett nyliberalt sammanhang — utmaningar för familjeterapin". Ekeland gör en bred genomgång av filosofiska sociologiska begrepp med hänvisning till stora teoretiker som exempelvis hans egna inspiratörer Gregory Bateson och Hans Skjervheim. Trots att hans föreläsning hölls sent på fredag eftermiddag rörde den ett stort intresse. Hans mera teoretiska genomgång krävde en hel del av åhörarna när det gällde att koppla till den familjeterapeutiska praktiken. De som hade möjlighet att sitta tillsammans med en kollega och reflektera över Ekelands föreläsning hade mera att hämta.

Sundelins och Ekelands anföranden finns upplagt på NFFT:s hemsida under "Medlemsnytt"

Av de många intressanta workshopen väljer jag att referera från Einar Egenaes "shop" med temat "Familjeterapi på sjukhuset är det möjligt?".

Einar Egenaes är socionom och jobbar vid Oslo Universitetssjukhus inom Familjeteamet, Sektionen för psykosomatik och CL-barnepsykiatri. CL psykiatrin (Consultation

Liaison) är den delen av psykiatrin som arbetar med psykiskt lidande vid somatiska sjukdomar. Utgångspunkten är att 30-50 procent av personer som har en kroppslig sjukdom även har psykiskt lidande som inverkar negativt på utvecklingen och förloppet av den somatiska sjukdomen. Egenaes familjeteam riktar sig till familjer där barns sjukdom ändrar familjens samspel och fungerande. Familjeteamet erbjuder sex terapimöten med bara föräldrar eller hela familjen. Minst två familjeterapeuter tillsammans fokuserar på samspelet, känslor och kommunikation i en reflekterande process. Målet är att bidra med hopp och bemästring i kritiska situationer där ett barn eller ungdom insjuknat i en svår somatisk sjukdom.

Enligt Einar Egenaes får terapeuterna ofta olika roller i form av praktiska hjälpare, socialarbetare guider, advokater eller terapeuter. Teamet känner sig även som brobyggare av samförstånd mellan den medicinska traditionen och ett mera systemiskt förhållningssätt i bemötande av den drabbade familjen.

Årskonferensen i Vetre 2017 gav nöjda deltagare och nöjda arrangörer och jag är SFFT:s styrelse tacksam för att jag fick möjligt att representera Svenska Familjeterapiföreningen i Vetre i år. Den framförda hälsningen uppskattades. Väl mött i Trondheim 2018.

Crister Eriksson
Ålands familjeterapiförening

Remissvar

Svenska Familjeterapiföreningen inlämnade ett remissvar på "Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård vid depression och ångestsyndrom 2017. Stöd för styrning och ledning"

Tillsammans med många andra intresseföreningar skrev vi från sfft ett remissvar där familjeterapins betydelse lyftes fram, remissvaret i sin helhet finns att läsa på vår förenings hemsida. Enligt Socialstyrelsens hemsida (Socialstyrelsen.se) har 60 svar kommit in. Socialstyrelsen ska nu ta ställning till remissvaren och också göra en internationell jämförelse med riktlinjer för vård och behandling vid depression och ångestsyndrom. Riktlinjerna i sitt färdiga skick kommer först

i höst, och det står mer kring det på Socialstyrelsens hemsida. Det inlämnade svaret från Svenska familjeterapiföreningen översattes även till Engelska och gjordes tillgängligt för EFTA-konferensen i Prag 11-14 maj. Det är många andra länder som kämpar med samma fråga som vi, har det visat sig under resans gång med inhämtandet av artiklar och underlag till remissvaren.

Vi ser med spänning framemot att de svar som skickats in kan ha en påverkan på Socialstyrelsen. Så att det som remissvaret visar på, att familjen har betydelse i behandling och att familjeterapin får sin plats även inom behandling av depression och ångestsyndrom.

Vill ni se remissvaret i den Engelska versionen så mejla Ingegerd.wirtberg@mariestad.mail.telia.com

Människosyn som träffar rakt i hjärtat

Om en föreläsningdag med Jaakko Seikkula, samt om utbildningen i Gävle där föreläsningen ingick i steg I i familjeterapi med systemisk och relationell inriktning.

Det var med stor inspiration och en känsla av att vara fylld av klokskap, som jag lämnade Gävle efter att ha fått lyssna till Jaakko Seikkula denna dag. Jag minns inget annat tillfälle då jag har deltagit vid en föreläsning, som har gett mig så mycket energi, tankar och inspiration på en och samma gång.

Mina förväntningar var höga och jag hade verkligen sett fram emot att få lyssna till Jaakko, som en av de allra största inom familjeterapifältet. Det var med stor glädje som alla förväntningar infriades, men också överträffades i och med denna dag.

Jaakko Seikkula förmedlar en människosyn och ett förhållningssätt som träffar mig rakt in i hjärtat. All denna kunskap och erfarenhet, som han besitter, förmedlas med stor ödmjukhet på ett enkelt och avskalat sätt. Det är ödmjukheten tillsammans med det starka innehållet av intressant och viktig forskning och fina exempel från Jaakkos egna arbete, som gör detta mycket fängslande.

Jag tilltalas av att han förmedlar det enkla i att vara i dialog och att vara i mötet. Att vi inte behöver sväva iväg i egna analyser och teorier eller att försöka hantera ett beteende eller ett tillstånd med olika metoder och strategier utan försöka att "bara" vara där. Jaakko pratar också om tystnadens betydelse i dialogen och om att inte vara rädd för tystnaden, som han beskriver som en viktigt del av samtalet. I tystnaden finns möjlighet till reflektion och eftertanke. Även om detta, som beskrivs ovan, på ett sätt är "det enkla", förstår jag att det krävs mycket för att kunna åstadkomma i praktiken. Det enklaste är på ett sätt också det svåraste ibland och det som kräver både erfarenhet, känsla och skicklighet. Det som Jaakko har med sig i mötet; in i dialogen.

Då Jaakko beskriver olika studier och forskning inom ämnet för psykiatri och behandlingsarbete uppstår, hos mig, bland annat en hoppfullhet. Jag känner hopp till att denna forskning kan få betydelse för framtida syn på människan och olika svårigheter som vi möter i livet. Jag tänker bland annat på hans egna arbete med unga personer med psykotiskt beteende, som jag nämner lite mer om längre fram. Jag tänker att denna kunskap skulle kunna påverka hur vi möter, agerar och tänker i olika verksamheter när vi möter människor varje dag. Jag vill och hoppas att det framåt kommer att kunna påverka vilken syn som råder i samhället gällande hur vi ser på svårigheter och problem samt hur vi kan arbeta med dessa.

Jag blir också bekymrad och undrande. Jaakko beskriver att det tar ungefär 14 år att få till en större förändring i synsätt och utifrån det, också struktur och organisation i samhället. Han menar att det är en alltför lång väntan på ett skifte och att vi varken har tid eller råd med en sådan lång process. Jag ställer mig också frågan vad det är som gör att det tar så lång tid eller vad som gör att viss kunskap som redan finns, inte får fäste och blir mer synligt i de verksamheter i vårt samhälle som möter människor dagligen i olika roller. Det finns redan forskning som visar på den goda effekten av samtal, dialog och det terapeutiska arbetet för tillstånd som idag oftast ses som enbart psykiatriska och som idag främst medicineras, trots att forskningsresultat visar att samtal och dialog har ett bättre och mer långvarigt gott resultat.

Detta beskriver Jaakko till exempel när det gäller människor med ett psykotiskt beteende där han själv har forskningssiffror från sitt arbete i Lappland med unga psykotiska människor, där så höga siffror som 80 procent av gruppen som blev hjälpta genom samtal/dialog fortfarande var "friska" utan medicinering fem år senare. Han beskriver också forskning gällande patienter med schizofreni där man tidigare trodde att det handlade om en slags förgiftning i hjärnan. Det visade sig senare att det var

själva medicineringen som hade orsakat förgiftningen, vilket är skrämmande.

Grunden i detta tänker jag kan vara överförbart till hur vi allmänt ser på problem och svåra saker att hantera, som människan hamnar i utifrån olika situationer i livet. Om ett barn agerar ut och betar sig på olika sätt som gör att det blir svårt att hantera i exempelvis skolan, tänker jag att det blir avgörande, för det enskilda barnet och dess omgivning, hur de som möter detta tänker och agerar. Det kan vara hur man ser på det i skolan, hur man ser på det som förälder eller hur man ser på detta inom socialt arbete och behandling eller inom annat område. Om vi tänker att detta måste utredas med fokus på det enskilda barnet får det vissa konsekvenser och om vi tänker att det här behöver utredas med fokus på barnets miljö, relationer, erfarenheter och att då försöka förstå detta utifrån hela sammanhanget och systemet, får det andra konsekvenser.

Det jag menar handlar om hur vi ser på människan och hur detta påverkar hur vi möter, agerar och tänker i olika viktiga verksamheter i samhället idag, som är av avgörande betydelse för de människor som möter oss professionella i olika sammanhang. För egen del hamnar mina tankar ofta hos barnen, då jag möter många barn och unga i mitt arbete. Det uppstår ibland situationer då jag funderar på betydelsen av vår grundläggande människosyn och vårt förhållningssätt utifrån denna. Hur tänker vi och hur agerar vi då ett barn inte mår bra, visar ilska, frustration, ledsenhet eller alla känslor på samma gång i ett beteende som inte riktigt går inom ramen för vad som fungerar väl i skola, i hemmet eller i samhället i stort?

Med vi, menar jag alla vi vuxna som barnet möter i olika roller och funktioner och alla vi som kan påverka hur just det barnet blir bemött och vad just det barnet får förmedlat till sig. Är det mig det är fel på? Är jag bara jobbig? Är jag ett problem? Eller finns det en kunskap och en förståelse om att allt detta som kommer ut som "ett jobbigt problem" faktiskt kan betyda något helt annat i ett större sammanhang? Att det som syns

Görel Fred och Jaakko Seikkula

inte är den enskilda och enkla sanningen och förklaringen? Att allt detta är något som kan ses som en del av ett sammanhang och ett system och som kan ha sitt ursprung från, samt påverkas av, det som finns runt omkring och att vi också kan finna orsaken utanför individen, i detta fall barnet. Att detta inte handlar om att det är barnet som det är fel på, utan att vi kan förstå det och tänka kring det genom att se på det från alla möjliga perspektiv och infallsvinklar. Och som Jaakko menar... oftast finns svaret alldeles framför oss. Vi behöver vara där och vara närvarande, lyssna och vara i dialog i nuet för att kunna se och höra det som är viktigt. Det, på ett sätt, oförmedlade. I alla fall i ord.

Att jag nu går en utbildning med systemisk- och relationell inriktning är ingen slump. Att se på människan som en del av sitt sammanhang, som påverkar

och påverkas av alla de delar som finns runt om, känns för mig naturligt och nära min egen syn på människan och livet. Jaakko Seikkula beskriver allt detta på ett vackert och rörande sätt gällande mötet mellan människor och kärleken i att alltid vara i dialog med varandra från vårt första andetag i livet till vårt sista. Han beskriver mötet i att vara nära, i nuet utan att krångla till saker och jag uppfattar det som att det handlar om att vara nära i, och uppmärksam på, den energi som skapas i det unika mötet och att försöka stanna kvar i det så mycket som det går, för att kunna fånga det som förmedlas.

Jaakko Seikkulas uppfattning, vilken jag delar, är att synen som råder idag har stort fokus på individen och att finna svaret på ett visst problem hos den enskilda personen. Synen styrs också mycket av att rama in en problematik

utifrån diagnoskriterier samt att i många fall finna lösning och åtgärd i medicinering. När frågan ställdes till Jaakko gällande hur det kan ha blivit så här, beskriver han bland annat att det i dag finns ett stort fokus på att ha kontroll och att saker ska gå snabbt och vara effektivt. Det synsättet går mycket hand i hand med den här synen som råder. Att tänka systemiskt och arbeta med ett större sammanhang i dialog och inlyssnande kräver mer och tar tid. Här och nu i stunden blir det inte lika effektivt, även om resultat på sikt visar att det kan vara värdefullt att gå den längre vägen.

Jag tänker att vi får de svar vi frågar efter på ett sätt. Beroende på vilka «glasögon» vi har bestämmer vilka frågor vi ställer, vad vi söker efter och därmed bestäms också vilka svar vi får. Det viktiga som jag ser det är att vi alltid påminner oss själva om att det som beskrivs utifrån ett perspektiv aldrig är den hela sanningen om en människa. Det finns alltid mycket mer och som vår kursledare Görel Fred brukar prata om får vi alltid veta något annat och något mer om vi ställer frågorna på olika och nya sätt. Det finns alltid mer av berättelsen.

Jag är också förtjust i ett synsätt som Görel brukar beskriva. Den beskrivningen handlar om att vi, när vi ska försöka förstå och hjälpa människor, kan tänka att vi »lägger till och lägger till». Alltså, istället för att tänka att; nu har vi inom vår verksamhet eller profession försökt förstå och hjälpa, men det går inte framåt och därmed får någon annan ta över och försöka på sitt sätt, kan vi tänka att vi försöker förstå, men vi kan ta in flera samarbetspartners för att kunna förstå mer tillsammans, så till slut är vi flera som samverkar och finns som stöd, istället för att vi bollar människor emellan oss, där varje funktion får börja om från början varje gång. Det tänker jag skulle vara mer humant och bli ett större stöd för den/de personer som det gäller.

Jaakko beskriver också hur de arbetar i Finland med delaktighet och allas närvaro; att man aldrig som professionella planerar och/eller tar beslut om inte den eller de personer som det handlar om finns närvarande. Det avspeglar också

en syn på människan där de människor och familjer som vi möter i vårt arbete ses som våra samarbetspartners där vi som professionella är en del av sammanhanget, istället för synen att vi är experter som ska berätta om hur det ska bli eller vara.

Jag blir också nyfiken på att ta reda på mer om hur de har gjort i Finland där Jaakko kort berättar om att de har goda resultat i de kommuner där de i olika verksamheter, som exempelvis har fokus på myndighetsutövning, har byggt om organisationen och systemet utifrån ett systemiskt synsätt och med tonvikt på dialogen. Jaakko beskriver att ett sådant arbete kräver stora beslut, men det väcker ändå en nyfikenhet att det är möjligt och att det visar goda resultat.

Det slog mig, när jag sökte denna utbildning att det finns väldigt få utbildningar i landet med systemisk inrikt-

ning. Det speglar också synen, tänker jag, på hur vi tänker i vårt samhälle om individ och system. Vilket fokus som råder.

Jag är hur som helst tacksam över att jag har fått möjligheten att gå just den här familjeterapeutiska utbildningen med systemisk och relationell inriktning. Upplägget är utmanande och krävande, men framför allt väldigt utvecklande och det har redan satt igång en process som påverkar mig varje dag på jobbet när jag träffar familjer, barn, föräldrar, samarbetspartners och kollegor. Jag ser med glädje och spänd förväntan fram emot de här två åren i Gävle, som jag får dela med alla de kloka och kunniga människor som deltar. En resa som ska föra mig närmare min egen stil i det terapeutiska arbetet.

I slutet av dagen med Jaakko Seikkula böjer han sig ner alldeles framför mig,

som sitter på rad två utan någon annan person precis framför mig, och plockar upp ett mynt som ligger på golvet. - Varsågod, säger han och räcker myntet till mig... sedan fortsätter han föreläsningen. Det myntet tar jag med mig från den här dagen och det behåller jag som en symbol för all den energi och den inspiration som skapades i mig genom att lyssna till Jaakko och det han förmedlade den här fredagen i april. Den känslan hoppas jag kunna förvalta och på bästa sätt behålla i mitt fortsatta arbete som ungdoms- och familjebehandlare.

Jag ser också fram emot att få möta flera inspirerande föreläsare under de här åren, som väcker tankar och frågor, som kan bli så engagerande som det blev denna gång.

Johanna Eberstein; Ungdoms- och familjebehandlare. Familjeresursenheten, Lidingö stad.

Lösningsfokuserade samtal för människor som arbetar med människor

Program 2017-2018

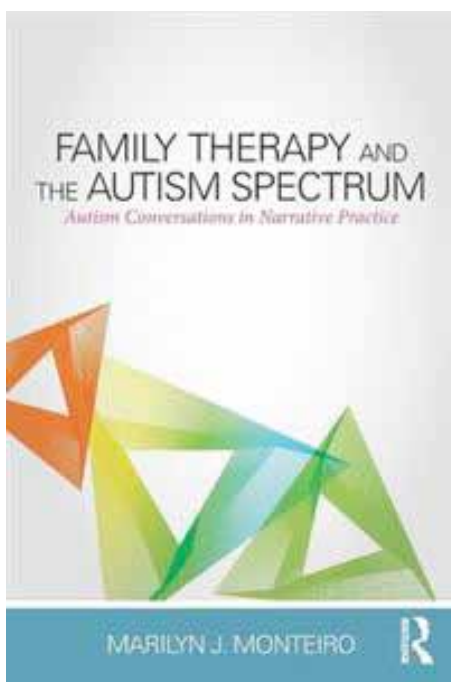
- ❖ ***Baskurser 3-dagar Harry Korman***
 - 25-27 sept 2017
 - 20-22 nov 2017
- ❖ ***Fördjupningskurs 4 dagar med Harry och/eller Jocelyne Korman***
9-10 okt, 2-3 okt 2017
- ❖ ***Barn- o ungdomar, familjer och skola. Yasmin Ajmal – London.***
 - 2-3 okt
- ❖ ***Supportgrupper vid mobbning och kränkning - Jessica Schmidt***
 - 13-14 nov 2017
- ❖ ***Reponse Based conversation - Allan Wade 5-6 mars 2018***
- ❖ ***Words and Pictures – Pene Turnell – 2 dgr 5-6 april 2018***
- ❖ ***Signs of Safety – Andrew Turnell - 5 dgr intensive 9-13 april 2018***

Mer info om programmet finner du på www.sikt.nu

SIKT Malmö

Monteiro skapar syntes mellan autism och familjeterapi

Inkluderande familjeterapi

**FAMILY THERAPY AND THE
AUTISM SPECTRUM**
MARILYN J. MONTEIRO
ROUTLEDGE FÖRLAG 2016

Från min synvinkel har familjeterapi ett grundläggande syfte i att bidra till att familjer blir till stöd och hjälp för varandra i både med- och motgång.

Under denna breda beskrivning kan man sedan placera mer teoridrivna familjeterapeutiska syften så som att reglera avstånd på ett funktionellt sätt, sänka konfliktnivån, förbättra kommunikationen, bredda narrativen i familjen, upprätta familjehierarkierna eller reparera anknytningsbrott. Dessa syften är naturligtvis lika viktiga oavsett hur familjen är konstituerad vad gäller antal medlemmar, socioekonomisk status,

kön, ålder, begåvning, handikapp, sjukdom etcetera.

Alla vi som har jobbat med familjer där en eller flera familjemedlem har autismspektrumsvårigheter vet hur dessa familjer sliter med ständiga konflikter kring vardagens bestyr, och hur de ofta slits mellan rädslor, frustration och sorg.

Vi behandlare har även själva slitit våra, i mitt fall gråa, hår för att få igång kommunikationen, arbeta inkluderande och respektfullt och på så sätt bidra till att familjen blir till ett stöd för varandra. Tyvärr har jag allt för ofta funnit mig sittande själv med föräldrarna i mer föräldrastödjande samtal. Nog för att det kan vara bra för föräldrar att få föräldrastöd men tyvärr bidrar vi då också till exkludering av en eller flera familjemedlemmar vilkas röster och unika upplevelser vi riskerar att inte få ta del av.

Marilyn J. Monteiro ger i sin bok en inblick i sitt sätt att jobba inkluderande och familjeterapeutiskt med familjer där en familjemedlem har svårigheter inom autismområdet.

Författaren inleder med att beskriva klinikerns praktiska ramverk som handlar om en förståelse för utvecklingsmässiga skillnaderna eller ”brain style” för individer med autismsvårigheter. Hon beskriver betydelsen av att gå från den diagnostiska etiketten till ett beskrivande språk som leder på ett naturligt sätt in på samtal om vilket stöd och vilka strategier som bäst passar individens speciella hjärnstil.

Författaren berättar hur hon guidar familjer till ett mer ”empowered” narrativ där de narrativa skiftena går från maktlöshet till kapabel, ”dysregulated” till kontrollerad, beroende av påminnel-

ser till autonomi, och från störning till stil. I åtta detaljerade fallbeskrivningar illustrerar Marilyn J. Monteiro hur hon jobbar med att bredda familjens narrativ.

Hon beskriver hur hon jobbar med familjer där det finns barn och ungdomar i olika åldrar. Genomgående i boken poängteras betydelsen av att familjen får ta del av varandras unika upplevelser av att vara en del av just denna familj.

Boken fyller ett tomrum inom det familjeterapeutiska fältet och hon bidrar till att inspirera oss familjeterapeuter till att jobba mer inkluderande och systemiskt med dessa familjer.

Jag tycker det är inspirerande att läsa om hur Marilyn tar ett tydligt barnperspektiv i sina fallbeskrivningar. Hon är uppenbart intresserad av att lyssna till barnets/ungdomens unika upplevelse, stil och intresseområden detta blir också ofta utgångspunkten i förändringsarbetet med familjen.

Om man ska framföra någon kritik mot boken så saknar jag ett kapitel om hur man arbetar med par eller familjer där en av de vuxna har en autismspektrum problematik. Jag tror att många familjerådgivningar och frustrerade par skulle ha nytta av ett sådant kapitel.

Boken har även en, i mitt tycke, för kompakt disposition där texten tenderar att flyta samman vilket är lite förvånande då amerikanska böcker tenderar att ha motsatt problematik.

Sammanfattningsvis, jobbar du med familjeterapi inom BUP, habilitering eller socialtjänst så är detta en bok som sammanlänkar paradigmen neuropsykiatri och familjeterapi på ett förtjänstfullt och inspirerande sätt.

Joakim Frisk
Leg. Psykolog & Leg. Psykoterapeut

IFTA-kongress i Malaga mars 2017

Förändringar under 30 år

Fokus för kongressen är att försöka undersöka nya och bekanta sätt att hjälpa familjer. Det är just så de här kongresserna är, nya och gamla, riktigt gamla kolleger från hela världen. Här möter du författarna till våra grundböcker *Livs levande*; Monica McGoldrick och William Nichols t ex. Kolleger från USA, Hongkong, Israel, Sydafrika, Turkiet, Uruguay, Saudiarabien, Japan, Brasilien, England, Singapore, Uganda.... ja, listan kan bli längre. Så var det vi åtta svenska familjeterapeuter! Några av oss har bevistat många IFTA-kongresser, för ett par var det premiär.

IFTA bildades som en utläggare av den brobyggande familjeterapikongressen mellan Öst och Väst i Prag 1987. Virginia Satir och Daniel Bloch tog hand om ledarskapet och efter ett digert organisationsarbete kunde den första IFTA-kongressen äga rum i Dublin 1989.

Så fortsätt nu att ta del av några intryck från oss av årets kongress!

Ett häpnadsväckande redskap för att skapa dialog

En tillväxtmodell för förändring via dialog och aktivitet
Marianne Grønbaek från Danmark har utifrån dialogiska positioner format sin modell.

”Om jag tar en annan position än min vanliga kommer den att lära mig något jag inte visste” är öppningsorden till detta seminarium som fortsätter:

Våra sinnen är som fallskärmar – de fungerar bara när de är öppna.

Du kan inte tänka när du är säker på att du har rätt. I stället ta en position, bara en position. Att argumentera leder aldrig till dialog. Vi måste konstant anstränga oss för att vara i dialog, som egentligen handlar om att bara ta en position.

Sättet vi väljer att se världen på, skapar den värld vi ser.

En konflikt innehåller två personers ståndpunkter med argument. Till hjälp är att fråga sig vad som är bra med båda ståndpunkterna. En konflikt är en position utan dialog. I en dialog kan du ta vilken position som helst. Alla positioner är våra tankar. Att fråga sig vad som finns i positionen, är intressantare än att bara hålla med. Så att ta en position eller att vara modig nog att lämna den är vad det handlar om. Fler frågor om den andres position: Varför den positionen? Vad ligger bakom den? Vad är din önskeposition?

Vi positionerar oss själva och positioneras av andra. När du tar en position är den upptagen.

”Engagerade samtal är FÖR något. Oengagerade samtal är OM något” (Ford&Ford 2003).

Tillväxtmodellen är en inramning för positiv och uppskattande dialog.

Tillväxtmodellen fokuserar på framgång och resurser – utmaningar – möjligheter – överenskommelser – de bästa i dagens dialog.

Dialogen är grunden för förändring, för nya förhållnings-sätt, nya relationer och nya sätt att relatera. Den skapar förändring genom att ändra fokus från att vara ett problem till

att vara i ett problem, från skam och försvar till att kreativt kunna lösa problem och skapa nya sätt att tänka. Genom att vara i ett problem måste de omkring familjemedlemmen ta position som är relaterad till problemet och också för att se till att förändring blir möjlig. I praktiken involveras alla i familjen i förändringsprocessen där alla tar en position och blir en del av förändringen.

Banalitetens paradox kallar Grønbaek modellen, eftersom tillväxtmodellen är mycket enkel att använda men kanske inte till formen och hur den fungerar. Terapeuten måste engagera familjemedlemmarna i dialogen, dialogen som ju egentligen har sitt eget liv och får näring av de som deltar i den. I modellen får familjen kontakt med sina vanliga sätt att tänka och sätt att fungera på som de måste ändra för att övriga familjemedlemmar ska kunna engagera sig i förändringsprocessen.

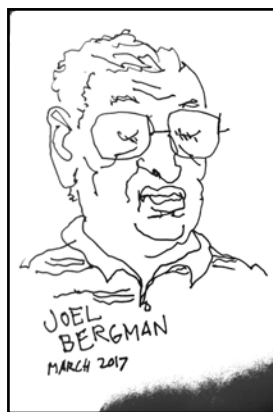
Det är enkelt att förändra struktur men desto svårare att ändra kultur och värderingar i en familj. Förändringar sker inte bara genom att tänka och prata om dem utan det krävs också att familjemedlemmar gör annorlunda i linje med vad man kommit fram till i terapin. De skapar en agenda för vad de behöver göra och ta ansvar för så att förändringen blir möjlig i familjens liv.

Så det viktiga vi kan göra är att skapa en trygg atmosfär för god dialog.

Gun Drott-Englén

Joel Bergman still going strong

Joel Bergman, parterapeuten från Ackermaninstitutet i NYC som vi känner som författare till *Fishing for Barracuda* (1985) är numera åldrad och fortfarande full av liv. I det överfyllda seminarierummet skrattade vi med och imponerades av hans förändrande parterapi, som vi följde i en inspelning. Totalt engagerande! Hans stil är en blandning av strukturell terapi, strategisk position och Milanoskolans ekvilibris. Fokus för Bergmanterapin är berättelsen, anekdoten och humorn.

Bergmanterapin är berättelsen, anekdoten och humorn.

Humor betyder att allt inte är hopplöst. Bergman använder sig av humor för att koppla ihop människor med varandra. Menar att med humor, lekfullhet och glädje tar vi den kortaste vägen. Via humor kan han också visa på hur symtom kontrollerar den andre.

Så snart symtomen börjar kontrollera terapeuten, är terapeuten oanvändbar som t ex i ett försiktigt par, terapeuten blir försiktig.

Terapeuten måste vara fri och det är bättre paret tycker att han är tokig än för inkännande. Terapeuten är vänlig mot paret och grym mot symtomet. Går ihop med patienten mot symtomet.

Uppmärksammar oss också på de klienter som söker ”doktor Homeostas” dvs som så fort förändring börjar kännas i terapin, avslutar och söker ny terapeut. Deras mål är att bli bekräftade och få medkänsla i sitt lidande. Inget annat. De patienterna avstår Bergman ifrån. Han uppfattar att klienter med

borderlinediagnos ofta är förälskade i sina symtom. Kanske kan förälskelsen gå över?

Bergman tar tydligt ansvaret för vad som händer i rummet och sprutar av kreativitet.

Använder sig av handdockor när paret inte pratar och skapar då själv en imaginär dialog, som paret lyssnar till. Kan också ringa i olika stora mässingsklockor för att stoppa kommunikationen som pågår. En fotbollspipa har han också till hands för kunna hålla kontroll i samtalen. En trollstav får hjälpa till med att önska förändringar.

Berättar komiska historier om sitt eget liv, som anknyter till parets situation. Avpatologiserar och normaliserar på så vis. Humor ger hopp. Skrattar med patienten som provocerar, visar självömkan och hysteriska affekter. Väljer helst humoristiska metaforer. Primära affekter är möjliga att arbeta med direkt. Metaforer ger ett indirekt avstånd och blir då mindre hotande. Med metaforen skapas en ny berättelse, en ny synlig berättelse och vi kan vara i respektfullt problemprat.

Ser parbråk som en kärleksdans, ”använd vilka ord du vill, men tro inte att jag tror dej.”

Bergmans avslutningsord blir: ”Terapeuten måste kunna tåla hyckleri och det viktigaste är att den gode terapeuten har värme och erfarenhet (Luborsky)”.

Gun Drott-Englén

Mina reflektioner efter att ha lyssnat till Takeshi Tamura familjeterapeut från Japan

Efter att ha lyssnat till Joel Bergman tänker jag att här har vi en familjeterapeut som är sig själv och hanterar de flesta situationer. Tamura var en av 4 som skulle presentera Familjeterapi i Asien men han var den enda som var på plats. Utan att visa minsta stressreaktion tog han oss med på en intressant beskrivning av sociala förändringar i Japan under 1900 talet. Det kulturella sammanhanget är av stor betydelse, vilket vi kanske tycker är självklart men med Tamuras perspektiv får jag möjlighet till en annan sorts spegling av vår egen kultur. Tamura har som många andra japaner studerat i väst (USA och UK) och utbildade sig till familjeterapeut i England.

Väst var då den dominerande kulturen och såväl Asien som Afrikas kulturer underordnade.

Tamura beskriver familjeterapi som en produkt av västerländsk kultur som tar sin utgångspunkt i

- * Individuation
- * Själv tillit
- * Jämlikhet
- * Öppet känslomässigt uttryck..

Han betonar att vi måste ha en känslighet för såväl klientens/patientens kulturella sammanhang som terapeutens.

Den kunskapande praktikern

Susan Perkins och Daniel Stilwell från USA slog ett slag för att integrera forskning och praxis på ett helt annat sätt än vi gör idag. De föreslog termen TheScholarly Practitioner. En fråga som kommer upp ganska ofta, men som knappast tycks röra sig framåt. Många minns kanske hu Kjell Hansson brukade tjata om detta.

Tamura jämför kulturella värderingarna i Väst och Öst

- * Individualism mot kollektivism
- * Självständighet mot känsla för andra
- * Jämlikhet mot hierarki

När jag hörde det här kom jag att tänka på en världskarta konstruerad med utgångspunkt i traditionella-sekulära rationella värden på den ena sidan och överlevnad-självuttrycksvärden på den andra. Då ligger Japan och Sverige nära varandra. Kanske är det därför så mycket av det Tamura talar om känns så välbekant. Hög igenkänningsfaktor från svenskt 60 och 70 tal.

Tamura fortsätter göra jämförelser som ger mig ett intressant perspektiv på vår kultur t ex är det gäller kommunikation och relationer:

Öst	Väst
Centrerad mot andra (andra-själv)	Självcentrerad (själv-andra)
Själv i en grupp	Själv som individ
Gruppberoende	Självberoende
Enastående (individorienterad)	Samförstån (grupporienterad)
Underförstått/dolt budskap	Tydligt budskap
Beroende, insnärjd	Oberoende frikopplad
Upprätthålla samhörighet	Upprätthålla avskildhet
Håll ihop och gör inget	Gör något och lämna

Tamura gör många flera intressanta och tankeväckande jämförelser mellan Öst och Väst.

När jag i helgen tittat på TV och tagit del av rapporteringen kring det fruktansvärda dådet på Drottninggatan i Stockholm tänker jag att även om Sverige idag är ett mycket mer individualistiskt samhälle än på t ex 60- talet, ställer många av oss snabbt om till att en känsla för andra är det som är viktigast. Vi lämnar det individuella tänkandet för att göra något för andra helt okända människor.

Avslutningsvis berättar Tamura om vad som kännetecknar en japansk familjeterapeut:

- Skapa harmoni i systemet
- Främja känslighet
- Upprätthåll den terapeutiska relationen genom att långsiktig terapiprocess bara vara där med familjen
- lyssna intuitivt och sympatisera
- göra inget

För er som vill veta mer så äger en Familjeterapikongress rum den 1-4 november 2017 med temat EAST-WEST i Taukuba Japan.

Åse Ljungquist- Svantesson

Talarna föreslog bland annat följande: ”Om en terapeut kommer till dig som handledare och ber om råd om en familj, då ska du bara säga – läs igenom relevant forskning först så kan vi diskutera hur du ska tillämpa den!”

Hur många handledare gör så? Ur svensk horisont kan vi dock konstatera vilket enormt arbete som genomförts under SFFT:s flagga de senaste åren. Årliga forskningskonferenser, en aktiv vetenskaplig sekreterare och utmärkelsen Årets familjeterapeut till Ingegerd Wirtberg, Bill Pettitt och Marianne Cederblad är synliga tecken på denna glädjande tendens.

Magnus Ringborg

Rollspel med Magnus Ringborg och ABFT

Första sessionen med familjen.

Scenariot är att familjen är invandrad till USA på grund av arbete och karriär. Pappa är ursprungligen från Japan, mamma svenska och dottern amerikanska. Dottern som föräldrarna inte har bekymrat sig för har en dag lagt en lapp väl synlig på sitt skrivbord, där hon skriver att hon vill ta livet av sig och dö.

Pappan normaliserar med hänvisning till sina egna tonår. Mamman är förkrossad. Dottern är kritisk och känner att ingen har tid, åtminstone inte alls pappan. Mamman lite mera men hon vet inte så mycket som hon tror enligt dottern.

Terapeuten Magnus inleder med att låta dottern komma till tals. Det är framför allt hennes tid. Ger henne god tid att berätta om sin situation och hur hon ser på familjen. Går samman med henne kring hennes upplevelse. Dottern känner sig lyssnad på.

Mamma är mindre svår för terapeuten på grund av hennes känsloläge; ledsen, sorgsen med tårar. Sitter nära dottern. Vill

ha hjälp. Berättar om saknaden efter släktingar som är långt borta för familjen.

Med pappan arbetar terapeuten mera eftersom han normaliserar starkt och egentligen inte vill lägga tid på mötet. Hans arbete är viktigt och understöds av mamman. Det är hans karriär som driver familjen. Terapeuten tar del av hans historia och för samtalet över till dotterns situation. Frågar pappa om han vill höra hur dottern har det, en fråga som pappan till slut inte kan neka till.

Frågar också dottern om hon vill komma tillbaka och dottern svarar ja.

Familjen får nu höra att terapeuten kan hjälpa dem att få kontakt igen. Han är lyhörd och ger av sin erfarenhet genom att gå in i svårigheter på ett mjukt sätt.

Som mamma i rollspelet kan jag verkligen känna mig här och nu. Starka känslor väcks och jag är trygg i att vara i dem. Fokus läggs på helt på svåra känslor. ”Ner i det mörka hålet.” Blir omhändertagen och hållen. Familjen blir verklig och bekymren känns starkt. Seminarierummet blir snabbt ett terapirum där åskådarna tonar bort.

Tack Magnus för en fin terapeutisk upplevelse och en bra demonstration av ABFT.

Gun Drott-Englén

Familjeterapi i Saudiarabien

Kunskapande och auktoritär psykologi

Det måste man ju gå på!

Vi är en handfull nyfikna i det lilla seminarierummet. Ingen thawb och kheffiyeh (långskjorta och burnus), ingen chada eller hijab (täckande kläder för kvinnor) så långt ögat når.

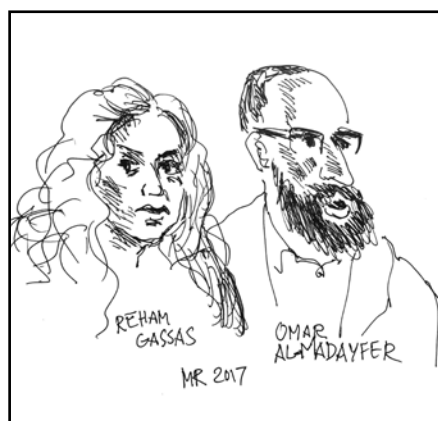
Omar Al-Modayfer är en imponerande gestalt i kostym och ett kraftfullt helskägg. Han är psykiater i Ryadh, huvudstaden i Saudiarabien.

Under sin utbildning till psykiater for han till Calgary i Kanada och lärde sig familjeterapi av Karl Tomm. Nu undervisar han i stor skala i Saudiarabien. Näja, det är faktiskt en ganska blygsam början, men något är absolut på gång. Även om Saudiarabien utåt kan verka stelt och reaktionärt, särskilt i familjefrågor, så händer saker också där. Kvinnorna utbildar sig på universitet och kräver mer utrymme. Familjemönster håller på att förändras i de mer moderna skikten av samhället.

Men det går inte att starta en revolution nedifrån. A-Modayfer har en chefsställning på ett ansett specialistsjukhus, och därifrån kan han erbjuda utbildningar till hughade. ”Idealet hade varit att ha fem dagar men bara en dag per vecka så att de kan gå hem och praktisera och sedan komma tillbaka och få påfyllning”, säger han. Men det går inte, man vill ha allt i ett paket. Så det får bli fem dagar på raken i stället.

Innehållet är minst sagt ambitiöst. Man går igenom strukturell, strategisk, systemisk och narrativ familjeterapi. ”Särskilt reflexivt frågande a la Karl Tomm och externalisering av problemet verkar passa bra i Saudi”, säger Reham Gassas som delar presentationen.

Hon är en stilig kvinna i böljande kastanjebrunt hår. Ingen slöja. I början av föredragit höll hon sig till att klicka fram

powerpointbilder, men sedan tar hon över allt mer av presentationen. ”Är det inte lite väl brett innehåll på bara några dagar?” undrar jag. ”Jo, men vi har inte riktigt kommit till att fokusera på det som verkligen fungerar här i Saudi” säger

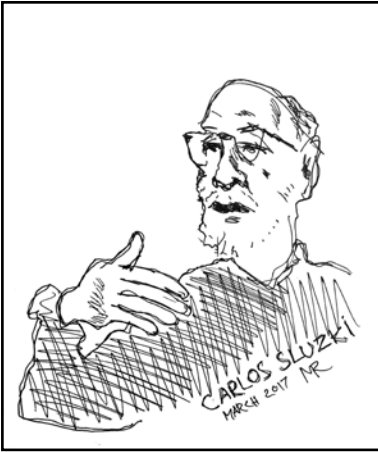
Gassas.

För många år sedan läste jag en intressant bok som hette ”Psychotherapy with the Arab client”. Den fastslog att insikts-terapi är inte att tänka på, däremot kunde KBT fungera. Men reflexivt frågande – går det verkligen?

Jag ser fram emot ett filmat samtal på nästa världskongress om en familjekris där terapeuten ställer en fråga som ”Vad tror du skulle hända om din fru säger att nästa vecka tar jag hand om bilnyckeln och du får stanna hemma med barnen?”

Magnus Ringborg

Auktoritär politik kryper in i själen

Carlos Sluzki är den bredaste familjeterapeutiska teoretisk-praktiker vi har. Vid 84 års ålder arbetar han oförtröttligt med nya perspektiv. Ingen har som han omfattat systemteorins räckvidd från generna över berättelserna till de stora världspolitiska skeendena. Från det lilla perspektivet i "The interface between family and genomics" (2007) till det

storpolitiska i "The process of reconciliation" (2003). Många av oss använder fortfarande hans viktiga "Transformations. A

Blueprints for changes in narrative therapy" (1992). I Malaga valde Sluzki att gå från världspolitiken över familjen och in i terapeuten. "The impact on authoritarian regimes on families...and on therapists" var titeln. Han beskrev hur fascistiska och auktoritära regimer påverkar livet på alla nivåer, hur miss-tänksamhet, tystnad och inskränkning präglar alla relationer. Han visade också att terapeuter tenderar att anpassa sig till det. På senare tid har auktoritära tendenser växt inte bara i Europa utan även i USA. Sluzki manade rterapeuter att vara på sin vakt. Terapeuterna behöver vakta sin frihet, de behövs för att befria sinnena när förtrycket lättar. De ska bidra till att återupptäcka och skriva om berättelserna. De kommer att lyfta sinnena men också öppna för vrede och skuld. De kommer att öppna för en sorgprocess och för hämndimpulser, men de kan också öppna för reparation och försoning. Men, avslutade Sluzki – då behöver de bevara sin integritet som förändringsagenter!

Magnus Ringborg

Stéphanie Haxhe, psykolog, familjeterapeut och phd från belgien om syskonrelationen som viktiga band för trygghet

Haxhe beskrev syskonrelationens betydelse för barn när de hamnar i olika typer av separationer och delgav resultat från sin forskning.

Syskonrelationen kan ses som en viktig och kanske avgörande faktor att ta hänsyn till då föräldrar separerar, vid vårdnadstvister, vid familjehemsplaceringar och separation genom förälders dödsfall. Därför, menar Haxhe, bör samhällets stöttande resurser vara mer uppmärksamma på och söka efter utvecklande system för att skydda barnet genom att de

får vara med sina syskon även vid olika separationer som kan komma att bli aktuella för barnen. Att tillåta psykologisk och laglig support till syskonrelationer framhålls som "en framväxande nödvändighet i den samtida familjens kontext".

Haxhe redogjorde för jämförelser mellan olika länders samhällsstöttande resurser och hur dessa tog hänsyn till syskonrelationens betydelse.

Denna givande workshop väckte flera frågor, som teorin om att barn kan känna samma trygghet, ur ett anknytningsperspektiv, till ett syskon som till en förälder. Hur fokuserar vi familjeterapeuter på det? Hur använder vi tekniker som till exempel familjerekonstruktion för att återknyta och få förståelse för trygghet som kan finnas i viktiga band mellan syskon?

Cecilia Örnemark

ORIMLIG ONÖDIG ORO
AV JENNY NYLÉN. FÖRLAG:
KLOSTER FÖRLAG 2007

Det här är också en bok som damp ner i min brevlåda. Jenny Nylén har under hela sitt drygt 50-åriga liv levt med en stor oro och hög känslighet som haft negativ påverkan på hennes liv. För två år sedan fick hon diagnosen GAD (Generaliserat ångestsyndrom) och har med hjälp av KBT hittat en mer fungerande struktur i sitt liv. Boken har ett

individuellt perspektiv och berör inte ett systemiskt perspektiv mer än att Jenny Nylén kan se hur hennes oro också har kommit att påverka hennes omgivning. Detta är en bok där författaren beskriver sitt liv och sin oro och ångest och det är lätt att själv känna en inre stress när jag läser boken och inser hur orimligt hennes liv blir. De små berättelserna är samtidigt skrivna med humor och avslutas med reflektioner och förhållningssätt som Jenny Nylén har idag. På så sätt blir boken också lite matnyttig och med ett tydligare innehåll. Reflektionerna och förhållningssätten är inte unika utan ganska självklara men det blir tydligt hur de är till hjälp för författaren och jag kan ta med mig en del av dem, både i mitt privata liv och i mitt arbete.

GAD är en vanlig diagnos idag och det går alltid att föra ett resonemang kring diagnoser, vad de står för, i vilket sammanhang de är och inte minst vad de säger om vårt samhälle idag. Jenny Nylén berör inte dessa frågor utan berättar rakt upp och ner om sitt liv, och det är också bokens styrka, att få följa en människas röst, ta del av hennes berättelse och låta sig påverkas av den.

Boken är liten och lättläst, och som sagt, en berättelse ur ett liv. Det exem-

plar jag har fått i min hand har snedtryckta sidor (kanske ett sekunda exemplar) och det störde mig i min läsning till en början, det kändes lite slarvigt och hafsigt. Men sedan tänkte jag att, det är ju inte den yttre formen som ska låta mig påverkas av vad någon vill berätta utan det är människans berättelse jag ska lyssna på. Språket är också enkelt, vilket blir påtagligt när jag parallellt läser en roman av en författare som har en lysande förmåga att sätta ord bredvid varandra som skapar en poetisk och berörande berättelse, och jag hade önskat lite djupare reflektioner kring flera saker, både från nutiden och från barn- domen men en människas livsberättelse är en människas livsberättelse och ska få berättas så som människan vill och kan berätta den. Jag har inte GAD men fick genom Jenny Nyléns berättelse en liten glimt av hur det kan vara att leva med GAD, jag fick prova att gå i hennes mockasiner en stund, de skavde lite, satt lite illa ibland, men de var hennes och de kom att påverka mig.

Charlotta Westberg

Kallelse till årsmöte!

SFFT:s årsmöte kommer att ske den 5/10 klockan 11.30-12.45 en i lokal i anslutning till det vetenskapliga symposiet i Umeå. Deltagande medlemmar bjuds på lunchmacka och du anmäler din närvaro när du anmäler dig till symposiet.

Välkomna!

Utbildning i process- och samtalsmetodik hösten 2017

Folkuniversitetet erbjuder en grundkurs i Process- och samtalsmetodik under hösten 2017. Kursledare är Ulrika Bertilsson och Jan Forsberg, Johannebergs Familjeterapi HB. Jan och Ulrika är legitimerade psykoterapeuter, familjeterapeuter, psykoterapihandledare och handledare i psykosocialt arbete. De har lett uppskattade kurser på Folkuniversitetet de fyra senaste åren.

Process- och samtalsmetodik – grundkurs

En utbildning om samspelsmönster i relationer för dig som behöver en teoretisk och praktisk grund för att arbeta med relationsproblem genom familjeterapi eller i andra sammanhang. Några formella förkunskaper krävs inte, men kännedom om grundläggande socialpsykologiska begrepp och erfarenhet av klientarbete underlättar för dig.

Innehåll

- Övergripande teorier om människa och samhälle
- Analys och behandling av kommunikationsprocesser och strukturer
- Samarbete i behandlingsteam
- Reflektion över egna personliga och professionella perspektiv

Kursfakta

Kursen är uppdelad på tre omgångar à 2 heldagar (11-12/9, 9-10/10 och 6-7/11). Kortare teoretiska genomgångar varvas med praktiska gruppövningar och rollspel med simulerade situationer.

Pris

9.200:-. Moms tillkommer

www.gsi.se

GÖTEBORGS SOCIALPSYKOLOGISKA INSTITUT AB

www.folkuniversitetet.se/goteborg

Folkuniversitetet

**STORA
BONUSFAMILJBOKEN
AV HELENE
ARKHEM. FÖRLAG:
HARPERCOLLINS
NORDIC AB 2016**

Då och då dimper det ned nya böcker till sffts styrelse för läsning och kanske recension. I vårvintras låg denna bok i min brevlåda. Ett vanligt och inte alltid enkelt ämne varken för familjer eller oss familjeterapeuter/behandlare; att leva i bonusfamilj. Ämnet har även fått lite extra ljus på sig i vinter i samband med SVTs dramaserie "Bonusfamiljen" där serieskaparna med värme, humor och allvar gav sig in i bonusfamiljens utmaningar och glädjeämnen.

Helene Arkhem har skrivit en bok där läsaren får ta del av både fakta och Arkhems och andra personers erfarenheter av att leva i bonusfamilj. Hon ger exempel på olika upplevelser av bonusfamiljer både utifrån den biologiska föräldrarnas perspektiv, bonusföräldrarnas perspektiv och barnens perspektiv. Hon varvar dessa upplevelser och erfarenheter med fakta, forskning och expertkunskaper från bl a barnpsykolog, familjeterapeut, relationsterapeut och advokat. Boken ger tips, råd och förslag till lösningar på vanliga dilemman, med ett tydligt ansvarsfokus på de vuxna.

Boken beskrivs som en handbok och är lättläst och tydlig i sitt upplägg. Den går att läsa från pärm till pärm men det går också med fördel att plocka kapitel eller stycken som kan kännas särskilt angelägna för specifika situationer t ex hur och när introducerar man sin nya kärlek för barnen? Vad säger olika personers erfarenheter och vad säger experterna? Hur förhåller man sig till sitt ex? Vilken roll ska bonusföräldern ha till barnen? Hur gör man med ekonomin? Hur ska bonusmormor och bonusmorfar förhålla sig? Hur gör man när barnen inte tycker om den nya bonusföräldern? Ja, sådana dilemman som man lätt kan hamna i när man bildar en bonusfamilj och där boken ger tips och råd om hur man kan göra.

Helene Arkhem skriver "Min förhoppning är att boken ska fungera som en handbok och inspirerande guide, för alla som lever i en bonusfamilj – eller som är på väg att bilda en" och det tycker jag att hon lyckas bra med.

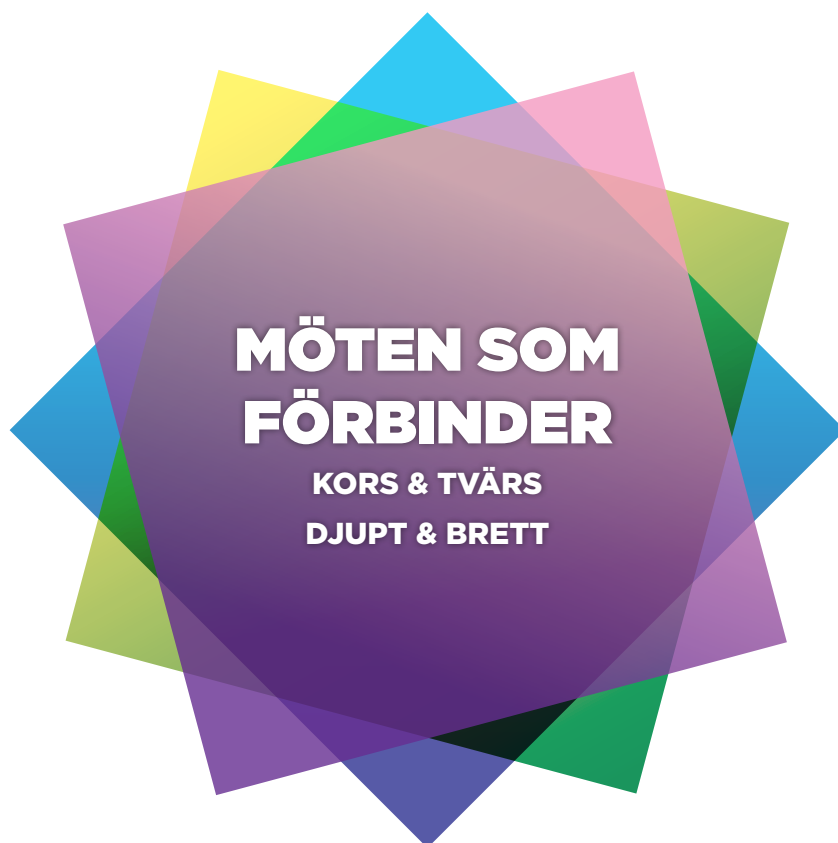
Charlotta Westberg

Asien kommer!

IFTA:s 26:e världskongress i familjeterapi avhålls i Macao, Kina den 21-23 mars 2018.

Officiellt språk på kongressen är engelska, men den som vill presentera på mandarin kan också göra det. Kongressen är inte ordentligt presenterad ännu på hemsidan ifta-familytherapy.org

Dock kan man redan nu anmäla bidrag till: WJHiebert@aol.com

FÖRSTA INBJUDAN

**Nationell familjeterapikongress i Stockholm
4-5 oktober 2018. Reservera dagarna!**

Vi bjuder in till ett smörgåsbord av olika uttryck inom dagens familjeterapifält. Kom och ta del av - och dela med dig av - aktuell praktik, forskning och strömningar.

Förutom nyttigheter kommer vi också bjuda på kalas och mingel, musik och dans. Möten!

Vill du eller din organisation dela med er genom föredrag, workshops, utställning/poster, etc., är ni välkomna att redan nu kontakta programgruppen i FFST!

Arrangeras av Föreningen för familje- och systemorienterad terapi i Stockholm (FFST) i samarbete med Congresso och Svenska föreningen för familjeterapi (SFFT) .

www.sfft.se / www.ffst.se

B-FÖRENINGSBREV

www.sfft.se

RETURADRESS:

SFT
c/o Anita Blom af Ekenstam
Ringvägen 47b
181 51 Lidingö

KALENDARIUM 2017

25-27 SEPTEMBER

BASKURS I LÖSNINGSFOKUSERAT ARBETE, HARRY KORMAN
WWW.SIKT.NU MALMÖ

2-3 OKTOBER

BARN O UNGDOMAR, FAMILJER OCH SKOLA
YASMIN AJMAL
WWW.SIKT.NU LONDON

5-6 OKTOBER

VETENSKAPLIGT SYMPOSIUM
FTF NORR I SAMARBETE MED SFFT (MER INF KOMMER)
WWW.SFFT.SE UMEÅ

12-15 OKTOBER + 30 NOVEMBER-3 DECEMBER

SEMINARIELEDARE OCH FÖRÄLDRAHANDLEDARUTBILDNING
WWW.FAMILY-LAB.SE GÖTEBORG

18-20 OKTOBER

PSYKOFARMAKA – RISKER OCH ALTERNATIV. VAD SÄGER INTERNATIONELL
FORSKNING OCH BEPRÖVAD ERFARENHET?
WWW.UTVIDGADERUM.SE GÖTEBORG

25 OKTOBER

HELDAG MED PROFESSOR KARL TOMM ORDNAS AV FTF-SYDOST
WWW.SFFT.SE VÄXJÖ

13-14 NOVEMBER

SUPPORTGRUPPER VID MOBBING OCH KRÄNKNING – JESSICA SCHMIDT
WWW.SIKT.NU
MALMÖ

20-22 NOVEMBER

BASKURS I LÖSNINGSFOKUSERAT ARBETE, HARRY KORMAN
WWW.SIKT.NU MALMÖ

2018

25-28 JANUARI + 22-25 MARS

SEMINARIELEDARE OCH FÖRÄLDRAHANDLEDARUTBILDNING
WWW.FAMILY-LAB.SE STOCKHOLM

5-6 MARS

RESPONSE BASED CONVERSATION ALLAN WADE
WWW.SIKT.NU

21-23 MARS

IFTA:S VÄRLDSKONGRESS I FAMILJETERAPI SPRÅK ENGELSKA OCH MANDARIN.
INFORMATION KOMMER PÅ IFTA-FAMILYTHERAPY.ORG MACAO, KINA

5-6 APRIL

WORDS AND PICTURES, PENE TURNELL
WWW.SIKT.NU

9-13 APRIL

SIGNS OF SAFETY, ANDREW TURNELL WWW.SIKT.NU

familylab.se

Family-Lab Seminarie- och Familjehandledarutbildning

Family-Lab är en internationell utbildningsorganisation grundad av Jesper Juul. Vi arbetar för ökad relationskompetens och för att bygga trygga och utvecklande gemenskaper med integritet, autenticitet, likvärdighet och ansvar.

"Det kvalitén på relationen mellan vuxen barn som avgör hur väl samspel, trivsel och inläring kommer att fungera."

Denna utbildning förbereder dig och ger dig material för att leda relationsföreläsningar, föräldrakurser, handleda föräldrar, utveckla din relationskompetens som pedagog, fortbilda kollegor och kan ses som fortbildning för dig som är terapeut.

Göteborg 2017

Modul ett: 12-15 oktober

Modul två: 30 november - 3 december

Stockholm 2018

Modul ett: 25-28 januari

Modul två: 22-25 mars